

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

22.10.2019

Atzinums Nr. 4-03/17

Par Pļaviņu novada teritorijas plānojuma 2019. -2030. gadam Vides pārskatu

Pļaviņu novada dome 2019. gada 19. septembrī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Pļaviņu novada teritorijas plānojuma 2019. -2030. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk - SIVN) vides pārskatu (turpmāk - Vides pārskats). SIVN veica un Vides pārskata projektu sagatavoja SIA “*Baltkonsults*” (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23. pieci prim panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Likuma 23. pieci prim panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Teritorijas plānojuma Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” IV nodaļas “*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*” (turpmāk - Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Teritorijas plānojuma un tā ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar Teritorijas plānojuma īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Novērtējis iesniegto Vides pārskatu, Birojs konstatē, ka plānošanas dokumenta mērķis ir veikt Teritorijas plānojuma izstrādi atbilstoši spēkā esošajam teritorijas attīstības plānošanas normatīvajam regulējumam, pārskatīt iepriekšējo plānojumu, kā arī saskaņot teritorijas atļauto izmantošanu ar faktisko situāciju un attīstības priekšlikumiem, kas atbilst Pļaviņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2035. gadam (turpmāk – Ilgtspējīga attīstības

stratēģija) pamatnostādņēm un Pļaviņu novada attīstības programmas 2012. – 2018. gadam vidēja termiņa mērķiem. Ar Teritorijas plānojuma īstenošanu būtiskākās paredzētās izmaiņas teritoriju izmantošanai un attīstībai ir konstatējamas šādas:

- 1.2.1. Ar Teritorijas plānojumu paredzēts nodrošināt vienotus zonējuma principus un zonējuma apzīmējumus, kā arī vienotus Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN) visai novada teritorijai, kas atbilstu spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas attīstības plānošanā, t.sk. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk - Noteikumi Nr. 240) prasībām, iekļaujot Pļaviņas novadā spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentu (Pļaviņa pilsētas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam, Aiviekstes pagasta teritorijas plānojums 2009. – 2021. gadam, Klintaines pagasta teritorijas plānojums 2008. - 2020. gadam un Vietalvas pagasta teritorijas plānojums 2008. – 2020. gadam) īstenošanas izvērtējumu;
- 1.2.2. Salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu būtiskākās izmaiņas ir saistītas ar novada ciemu robežu pārskatīšanu. Plānošanas dokumentā grafiski tiek noteiktas Pļaviņu pilsētas robeža, kā arī Vietalvas, Odzienes, Rīteru, Stukmaņu, Kūģu, Kriškalnu, Skujaiņu un Īvānu ciemu robežas, savukārt ciema robežas tiek likvidētas Maiļupsalai un Krievciemam, ņemot vērā apdzīvoto vietu apbūves struktūru un iedzīvotāju skaitu. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika pārskatītas blīvas apbūves teritorijas, kas iepriekšējā plānošanas periodā tika plānotas apbūves vajadzībām, kā rezultātā vairākiem ciemiem robežas tiek izmainītas un samazinātas, tostarp Īvānu, Skujaiņu, Kriškalnu, Kūģu, Rīteru, Stukmaņu, Odzienes un Vietalvas ciemos;
- 1.2.3. Teritorijas plānojumā apdzīvojamā struktūra tiek saglabāta, kāda tā ir noteikta Ilgtspējīgā attīstības stratēģijā, t.i., novada nozīmes centrs ir Pļaviņu pilsēta, bet vietējas nozīmes centri ir Stukmaņi un Vietalva;
- 1.2.4. Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo novada telpisko struktūru, kurā novada teritorijas lielāko daļu (~57%) veido atvērta, blīvi neapbūvēta telpa, kas tiks izmantota lauksaimniecības vajadzībām, iekļaujot arī viensētu apbūvi, ~36% teritorijas aizņem mežu masīvi, bet salīdzinoši nelielu (~2%) novada teritoriju aizņems blīvas apbūves teritorijas. Ar Teritorijas plānojumu ir noteiktas teritorijas, kurās ir paredzēta ražošanas objektu izbūve, derīgo izrakteņu ieguve, kā arī paredzēta transporta infrastruktūras izbūve;
- 1.2.5. Teritorijas plānojumā noteiktas 12 funkcionālās zonas, atsevišķos gadījumos tās indeksējot, kā arī noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem:
 - 1.2.5.1. *Savrupmāju apbūves teritoriju (DzS)* galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve, bet kā papildizmantošana ir noteikta dārzu māju, veselības iestāžu, sociālo aprūpes iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, tūrisma un atpūtas iestāžu un tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve. Šī funkcionālā zona ir noteikta tikai Pļaviņu pilsētas un novada ciemu teritorijās (Vietalvā, Odzienā, Rīteros, Stukmaņos, Kriškalnos, Skujaiņos, Kūģos un Īvānos);
 - 1.2.5.2. *Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzM)* galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju apbūve, rindu māju apbūve un daudzdzīvokļu māju apbūve līdz trijiem stāviem, kā papildizmantošana ir atļauta publiskā apbūve, veselības iestāžu, sociālo aprūpes iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, tūrisma un atpūtas iestāžu, kā arī tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve un teritorijas izmantošana un publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma). Šī funkcionālā zona noteikta Pļaviņu pilsētas un novada ciemos (Vietalvā, Odzienā, Rīteros,

Stukmaņos, Kriškalnos un Skujaiņos) esošajās daudzdzīvokļu dzīvojamu māju teritorijās, kur stāvu skaits nepārsniedz trīs stāvus;

- 1.2.5.3. *Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzD)* galvenais izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu un rindu māju apbūve, kā papildizmantošanu var noteikt publisko apbūvi un teritorijas izmantošanu. Šī funkcionālā zona noteikta teritorijās ar esošo daudzstāvu apbūvi Pļaviņu pilsētā;
- 1.2.5.4. *Publiskās apbūves teritoriju (P)* galvenie izmantošanas veidi ir publiskā apbūve un teritorijas izmantošana un labiekārtota publiskā ārtelpa, kā papildizmantošanas veidu var noteikt rindu māju apbūvi un daudzdzīvokļu māju apbūvi. Teritorijas plānojumā *Publiskās apbūves teritorijas (P)* tiek noteiktas atsevišķās teritorijās visā novadā, tostarp Odzienas, Vietalvas, Kriškalnu, Rīteru, Stukmaņu ciemos, Pļaviņu pilsētā, kā arī teritorijai starp Stukmaņiem un Daugavu, paredzot minimālo apbūves platību līdz 2000 m²;
- 1.2.5.5. *Jauktas centra apbūves teritorijas (JC)* tiek noteiktas esošo Pļaviņu pilsētas un ciemu (Stukmaņos, Rīteros, Odzienā un Vietalvā) centros, kuros koncentrēta publiskā apbūve (tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve, veselības aizsardzības un sociālās aprūpes iestāžu apbūve, kultūras iestāžu apbūve, izglītības iestāžu apbūve, sporta būvju apbūve u.c.) un dzīvojamā apbūve. *Jauktas centra apbūves teritoriju (JC)* papildizmantošanā atļauta arī ar vieglās rūpniecības uzņēmumiem saistītas apbūves izveide, savukārt *Jauktas centra apbūves teritorijās (JC1)* nav atļauta ar vieglās rūpniecības uzņēmumiem saistītas apbūves izveidošana;
- 1.2.5.6. *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R)* ir noteikta teritorijām, lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu (tostarp vieglās rūpniecības, smagās rūpniecības, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumi u.c.) darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru. *Rūpnieciskās apbūves teritoriju (RI)* galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs kā *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (RI)* tiek attēlotas teritorijas, kur jau notiek derīgo izrakteņu ieguve un kur tā tiek vēl plānota. Teritorijas plānojuma TIAN daļā ir ietveri nosacījumi derīgo izrakteņu ieguvei;
- 1.2.5.7. *Transporta infrastruktūras teritorijas (TR)* tiek noteiktas inženiertehniskai infrastruktūrai, transporta lineārai un apkalpojošai infrastruktūrai, kā arī lidostu un ostu apbūvei. Teritorijas plānojuma TIAN noteiktas un Grafiskās daļas kartēs attēlotas ekspluatācijas aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļu;
- 1.2.5.8. *Tehniskās apbūves teritorijas (TA)* tiek noteiktas Pļaviņu pilsētā, kā arī ciemos: Rīteros, Stukmaņos, Odzienā un Vietalvā centralizētajām inženierkomunikācijām (energoapgāde), atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes objektiem, inženiertehniskai infrastruktūrai, transporta infrastruktūrai, kā arī lidostu un ostu apbūvei, noliktavu apbūvei. TIAN ir noteiktas un Grafiskās daļas kartēs attēlotas šo teritoriju aizsargjoslas;
- 1.2.5.9. *Dabas un apstādījumu teritoriju (DA)* galvenie izmantošanas veidi ir publiskā ārtelpa ar vai bez labiekārtojuma, kā arī šāds funkcionālais zonējums ir noteikts īpaši aizsargājamās dabas teritorijām. *Dabas un apstādījumu teritoriju (DA1)* galvenā izmantošana ir saistīta ar apbedījuma veikšanu un ar to saistītu būvju izvietojumu. *Dabas un apstādījumu teritoriju (DA2)* galvenā izmantošana saistīta ar atsevišķu kultūras pieminekļu teritoriju apsaimniekošanu: Gostiņu skansts – viduslaiku nocietinājums (valsts aizsardzības Nr. 2607), Robežakmens (valsts

aizsardzības Nr. 20) un Oliņkalns – pilskalns (valsts aizsardzības Nr. 116). *Dabas un apstādījumu teritorijās (DA2)* galvenie izmantošanas veidi ir mežs īpaši aizsargājamās teritorijās un publiskā ārtelpa ar un bez labiekārtojuma;

1.2.5.10. *Mežu teritoriju (M)* galvenie izmantošanas veidi ir mežsaimnieciska izmantošana, mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma). Mežu zemēs kā papildizmantošana ir iespējama arī viensētu apbūve ar nosacījumu, ja zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha un aizsargjoslas vai meža nozari regulējošajos normatīvajos aktos nav noteikta lielāka platība. Kā papildizmantošana ir iespējama arī publiskā apbūve un teritorijas izmantošana (tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve, tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve, sporta būvju apbūve) un derīgo izrakteņu ieguve. TIAN papildus ir iekļauti nosacījumi, ka militārajam objektam “*Juču šautuve*” teritoriju ir atļauts izmantot valsts aizsardzības objektu apbūves vajadzībām, kā arī *Mežu teritorijā (M)* ir atļauts ierīkot lauksaimniecībā izmantojamo zemi;

1.2.5.11. *Lauksaimniecības teritoriju (L)* galvenie izmantošanas veidi ir lauksaimnieciska izmantošana, viensētu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve un publiskā ārtelpa. *Lauksaimniecības teritorijām (L)* noteikti daudzveidīgi papildizmantošanas veidi, tostarp iekļaujot arī derīgo izrakteņu ieguvī un vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūvi. *Lauksaimniecības teritorijas (L)* minimālā jaunveidojamā platība zemes vienībai ir 2 ha (ārpus ciema teritorijas) un 0,5 ha (ciema teritorijās), ja citos normatīvos aktos nav noteikta lielāka minimālā platība. Kā papildus prasība TIAN *Lauksaimniecības teritorijām (L)* ir noteikti ierobežojumi lopkopības fermu būvniecībai ar lopu skaitu vairāk kā 500 un nedarbojošos fermu darbības atjaunošanai Pļaviņu novada ciemu teritorijā un vismaz 500 m rādiusā ap tiem.

1.2.5.12. *Ūdeņu teritoriju (Ū)* galvenie izmantošanas veidi ir inženiertehniskā infrastruktūra, transporta lineārā un apkalpojošā infrastruktūra, energoapgādes uzņēmumu apbūve, ūdenssaimnieciska izmantošana un ūdens telpas publiskā izmantošana, kā papildizmantošana šajā funkcionālā zonā noteikta dzīvojamā apbūve uz ūdens un derīgo izrakteņu ieguve. Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas piekļuves vietas novadā esošajiem ūdensobjektiem, kā arī norādītas atpūtas vietas pie publiskajiem ūdeņiem;

1.2.5.13. Teritorijas plānojumā noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem - *Nacionālās nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7)* (noteikta Latgales autoceļa posma Pļaviņas – Koknese un Pļaviņas – Jēkabpils (Jēkabpils apvedceļš) attīstībai rezervētā teritorija). Teritorija ar īpašiem noteikumiem *Nacionālās nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7)* attēlota Grafiskās daļas kartēs;

1.2.6. TIAN noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tostarp attiecībā uz saimniecības ēkām un būvēm, transporta infrastruktūras attīstību, kā arī vides risku samazināšanu, tostarp jaunu zemes vienību veidošanu, applūstošām teritorijām, kultūras mantojuma saglabāšanu, nosacījumi īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, derīgo izrakteņu iegūšanai u.c.;

1.2.7. Teritorijas plānojumā grafiski ir attēlotas kultūras pieminekļu atrašanās vietas, esošās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežas un dabas pieminekļu atrašanās vietas.

1.3. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:

1.3.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7) punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir

izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.

- 1.3.2. Tā kā izstrādātais Teritorijas plānojums neparedz vairākus jeb alternatīvus risinājumus, tad Izstrādātājas vērtējumā par vienīgo varētu uzskatīt „*nulles*” alternatīvu, kad tiek saglabāta esošā situācija. Biroja vērtējumā šāda pieeja drīzāk atbilst Noteikumu Nr. 157 8.3. punkta prasībai novērtēt esošo vides stāvokli un tā attīstību, ja plānošanas dokuments netiek īstenots, nevis plānošanas alternatīvas novērtējums, kādu paredz Novērtējuma likuma 1. panta 7) punkts;
 - 1.3.3. Tajā pat laikā Birojs secina, ka faktiski pēc būtības dažādi risinājumi (vai attīstības scenāriji, alternatīvas), piemēram, lemjot par ciemu robežu maiņu, ir apsvērti, tomēr šādi risinājumi nav atspoguļoti Vides pārskatā kā alternatīvu risinājumi. Biroja ieskatā Vides pārskatā būtu lietderīgi un nepieciešams atspoguļot vairākas alternatīvas, kādas ar Teritorijas plānojumu tās izstrādes procesā ir tikušas vērtētas, un, veicot izsvērtu alternatīvu salīdzinājumu, pamatot konkrēto risinājumu izvēli, papildinot ietekmju izvērtējuma piemērotākā risinājuma izvēles sadaļas;
 - 1.3.4. Vienlaicīgi Birojs vēlas atzīmēt, ka attiecībā uz vasarnīcu un dārza māju apbūves teritorijām saistošas ir Noteikumu Nr. 240 66. un 67. punktos ar apakšpunktiem noteiktās prasības, tostarp esošās vasarnīcu un dārza māju apbūves teritorijas var pārveidot par pastāvīgu dzīvojamo apbūves teritoriju, ja *tiek izstrādāts lokālpilnplānojums vai detālpilnplānojums, kas aptver vismaz vienu apbūves kvartālu vai citādi funkcionāli saistītu teritoriju, un teritorijas plānojumā noteiktā funkcionālā zona pieļauj attiecīgu izmantošanu, kā arī, ja iespējams nodrošināt energoapgādi, ūdensapgādes un komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas, lietusūdeņu savākšanas sistēmas un ceļu tīkla izbūvi, kā arī atkritumu apsaimniekošanu;*
 - 1.3.5. Birojs vērs uzmanību tam, ka Vides pārskatā norādītās funkcionālo zonējumu minimālās jaunveidojamās zemes gabala platības, kā arī plānotās apbūves maksimālie augstumi daudzviet ir atšķirīgi no TIAN sniegtās informācijas. Tā, piemēram, *Savrupmāju apbūves teritorijām (DzS)* minimālā jaunveidojamā zemes gabala platība Vides pārskata 16. lpp ir norādīta 2000 m², lai gan TIAN tā noteikta – 1500 m², savukārt ēku maksimālais stāvu skaits Vides pārskata 17. lpp ir norādīts - 2 stāvi, bet TIAN ir noteikti 3 stāvi. Atšķirīga informācija ir sniegta uz pieļaujamo ēku augstumu arī citiem funkcionāliem zonējumiem, tostarp *Jauktas apbūves teritorijās (JCI)* apbūves augstums ēkām Vides pārskata 17. lpp ir norādīts līdz 15 m, savukārt TIAN apbūves augstums ir noteikts tikai līdz 3 stāviem (ar apbūves augstumu 2 m). Biroja ieskatā būtu nepieciešams pārskatīt gan TIAN, gan Vides pārskatā norādītos pieļaujamos ēku apbūves augstumus, gan arī minimālās jaunizveidojamo zemes gabalu platības, veicot atbilstošas korekcijas TIAN un/vai Vides pārskatā.
- 2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots**
- 2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājai pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantota publiski pieejamā pašvaldības, reģiona un valsts līmeņa informācija: statistikas dati, vides stāvokļa pārskati, citu politikas plānošanas dokumentu informācija u.c. avoti, tostarp VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Madonas RVP), Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.
 - 2.2. Vides pārskatā ietverts daudzpusīgs plānošanas dokumentu teritorijas raksturojums, iekļauta informācija par vides aspektiem, kas saistīti ar gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdens kvalitāti, riska teritorijām, derīgo izrakteņu ieguves teritorijām, kā arī sniegts apkopojums

par apdzīvojuma struktūru, teritorijas dabas vērtībām, nozīmīgām teritorijām un objektiem teritorijas kultūrvēsturiskā kontekstā.

2.3. Rezumējoši, - galvenajos ietekmes aspektos - secināms, ka:

- 2.3.1. Pļaviņu novads ietilpst Zemgales plānošanas reģionā, novada administratīvo teritoriju veido Pļaviņu pilsēta, Aiviekstes pagasts, Vietalvas pagasts un Klintaines pagasts;
- 2.3.2. Pļaviņu novada teritorijas lielāko daļu aizņem lauksaimniecības zemes – 57%, mežsaimniecības un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – 36%, savukārt apbūves teritorijas, ko veido dzīvojamā, komercdarbības objektu, sabiedriskas nozīmes objektu un ražošanas objektu apbūves zeme aizņem ~ 2% no novada kopējās teritorijas platības;
- 2.3.3. Pļaviņu novadu šķērso valsts nozīmes autoceļš (A6) Rīga – Daugavpils un 1. šķiras autoceļi Pļaviņas – Madona (P37) un Pļaviņas – Ērgļi (P78), kā arī Rīgas – Krustpils - Daugavpils/Rēzekne un Pļaviņu - Gulbenes dzelzceļa līnijas, nodrošinot kravu un pasažieru pārvadājumus;
- 2.3.4. Novada ekonomisko profilu veido nozares, kurās kā produkcijas ražošanas izejvielas tiek izmantotas novadā esošās dabas bagātības (kokapstrāde, mežizstrāde, derīgo izrakteņu ieguve, būvmateriālu ražošana, lauksaimnieciskā ražošana, būvniecība), nozares, kuru attīstībai ir piemērota infrastruktūra, ģeogrāfiskā atrašanās vieta, (transporta pakalpojumi, enerģijas ražošana no atjaunojamiem resursiem u.c.), kā arī nozares, kas saistītas ar tūrismu, atpūtu, kultūru un sportu. B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas Pļaviņu novadā saņēmuši 5 uzņēmumi, tostarp SIA “Pļaviņu DM” dolomītu šķembu ražošanai, SIA “Vagonete” – kokmateriālu impregnēšanas ceha darbībai un SIA “Pļaviņu komunālie pakalpojumi” - notekūdeņu apsaimniekošanai;
- 2.3.5. Pļaviņu pilsētā, Rīteru, Stukmaņu, Vietalvas un Odzianas ciemos sadzīves notekūdeņu savākšana ir centralizēta, pārējās novada apdzīvotās vietās sadzīves notekūdeņi tiek uzkrāti krājbedrēs un pēc tam nodoti SIA “Pļaviņu komunālie pakalpojumi”. Saskaņā ar 2017. gada LVĢMC pārskata „2 – Ūdens” datiem novadā 9 izplūdes vietās veikta notekūdeņu novadīšana vidē 706,7 tūkst. m³ apjomā, t.sk. no tiem attīrīti – 702,35 tūkst. m³, neattīrīti – 4,35 tūkst. m³, novadīto notekūdeņu piesārņojošo vielu daudzums (paliekošais piesārņojums) nepārsniedz normatīvajos aktos norādītās robežvērtības, t.sk. nesatur bīstamās ķīmiskās vielas (dzīvsudrabs, svins, kadmījs, hroms, niķelis, varš);
- 2.3.6. Atbilstoši 2017. gada LVĢMC valsts statistikas atskaišu „Nr.2-Gaiss” datiem Pļaviņu novada stacionāro piesārņojuma avotu radītās summārās piesārņojuma koncentrācijas ir nelielas un piesārņojošo vielu koncentrācijas nevienā gadījumā nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktos gaisa kvalitātes robežlielumus. Pļaviņu novadā nav uzstādītas nepārtrauktas monitoringa stacijas atmosfēras gaisa kvalitātes novērojumu veikšanai, bet, ņemot vērā Pļaviņu novada ģeogrāfisko novietojumu, un kopējo novada saimniecisko darbību tajā (mežu platības aizņem 36% un lauksaimniecības zemes - 57% novada teritorijas, novadu šķērso Daugavas baseins ar blīvu pieteku izvietojumu, urbānās vides teritorijas ir salīdzinoši maz), atmosfēras gaisa kvalitāte kopumā vērtējama kā atbilstoša esošajiem normatīvajiem aktiem;
- 2.3.7. Atkritumu apsaimniekošanu novada teritorijā nodrošina SIA “Pļaviņu komunālie pakalpojumi”, sadzīves atkritumus nogādājot sadzīves atkritumu poligonā “Dziļā Vāda”. Novada teritorijā ir nodrošinātas 24 dalīto atkritumu nodošanas vietas, tostarp 13 vietas – Pļaviņu pilsētā;
- 2.3.8. Pļaviņu novadā atrodas 16 potenciāli piesārņotas vietas, no kurām piecas ir bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves, kas ir slēgtas un rekultivētas. Lielākā potenciāli

piesārņoto vietu koncentrācija ir Pļaviņās, kur atrodas ar ražošanu un naftas produktu uzglabāšanu saistītas teritorijas. Plānošanas dokumentā ir identificētas potenciāli piesārņotās vietas un grafiski attēlotas, kā arī TIAN ir noteikti nosacījumi šādu teritoriju izmantošanai;

- 2.3.9. Centralizēta ūdensapgāde novada teritorijā tiek nodrošināta Pļaviņu pilsētā, Rīteru, Stukmaņu un Vietalvas ciemos. Pārējās novada apdzīvotajās vietās ūdens ieguve notiek, izmantojot grodu akas. Atbilstoši LVĢMC datiem novada teritorijā atrodas 128 reģistrēti ūdensapgādes urbumi, no tiem 26 urbumi tiek izmantoti, 12 ir likvidēti vai neizmantojami, bet pārējo ūdensapgādes urbumu stāvoklis un to piederība Vides pārskata izstrādes laikā Izstrādātājam nav zināma. Plānošanas dokumentā grafiski tiek attēlotas pazemes ūdens ņemšanas vietas, grafiski un rakstveidā nosakot to aizsargjoslas;
- 2.3.10. Saskaņā ar Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrā sniegto informāciju novada teritorijā atrodas 4 dolomīta, 17 smilts un smilts/grants atradnes, kā arī viena māla atradne, 7 sapropeļa atradnes un 43 kūdras atradnes. Smilts/grants atradne "*Veseta*" ir valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne 83 ha platībā un atrodas Vietalvas pagastā, kur darbības veikšanai licence izsniegta VAS "*Latvijas dzelzceļš*". SIA "*Rīteru dolomīts*" ir izsniegta atļauja dolomīta ieguvei un izmantošanai atradnē "*Jaunsmilktiņas 1*" Klintaines pagastā. Smilts un smilts/grants ieguvei novadā kopumā ir izsniegtas 8 atļaujas, savukārt māls, sapropelis un kūdra rūpnieciski netiek iegūti. Plānošanas dokumentā tiek identificētas esošās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas. Teritorijas plānojumā derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas nosacījumos pastāv ierobežojumi, nosakot teritorijas, kur derīgo izrakteņu ieguve ir atļauta (atbilstošajos funkcionālajos zonējumos), kā arī tiek uzrādīti dažāda veida aprobežojumi (ciema teritorijas, aizsargjoslas, aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas), kur ieguve ir ierobežota vai aizliegta;
- 2.3.11. Hidrogrāfisko tīklu novada teritorijā veido Daugavas labā krasta sateces baseina ūdensobjekti, tostarp novada austrumu daļā – Aiviekstes, rietumdaļā – Pērses upes un to sateces baseina ūdensteces un ūdenstilpes. Publisko ūdeņu statuss novadā ir noteikts Daugavas un Aiviekstes upēm, Odzes ezeram, Dāmēnezeram un Līdaces ezeram. Novada teritorijā Daugavas upe posmā no Aiviekstes līdz Rīteriem atrodas Pļaviņu hidroelektrostaciju (turpmāk – HES) ūdenskrātuves ietekmes zonā, kur upes platums svārstās no 300 līdz 600 m. Appludināts ir arī kādreizējais Klintaines dolomīta ieguves karjers, kas tagad ir savienots ar Daugavu. Plānošanas dokumentā ir identificētas novadā esošās virszemes ūdensobjektu teritorijas, noteiktas to aizsargjoslas un to turpmākā izmantošana, kā arī ir paredzēti nosacījumi šo teritoriju izmantošanai;
- 2.3.12. Daugavas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plānā 2016.-2021. gadam ir identificētas nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas Daugavas (ūdensobjekta D427SP) labajam krastam piegulošā teritorijā, ko rada Daugavas HES kaskādes Pļaviņu ūdenskrātuves hidroloģiskais režīms. Applūšanas cēlonis ir pavasara plūdu un ledus iešanas izraisīti plūdi, kas līdz 2013. gadam ietekmēja plašas teritorijas Daugavas labajā krastā un Aiviekstes labajā krastā. Pļaviņu pilsētas aizsargdambja rekonstrukcijas pabeigšana 2013. gadā pilnībā novērsusi applūšanas riskus Pļaviņu pilsētā, tomēr applūšanas riski saglabājas Aiviekstes labā krasta teritorijās pavasara plūdu un ledus iešanas laikā. Plānošanas dokuments nosaka virszemes ūdensobjektu hidroloģisko režīmu saistītās teritorijas, kurās pastāv 10% applūšanas risks, applūstošās teritorijas atrodas aizsargjoslā;
- 2.3.13. Atbilstoši Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. - 2021. gadam (turpmāk – Apsaimniekošanas plāns) Pļaviņu novadā atrodas 4 ūdens objekti:

D 468 Aiviekste, D 427 SP Daugavas posms no Pļaviņām līdz Aizkrauklei, D469 Daugavas posms no Jēkabpils līdz Pļaviņām un E062 Odzes ezers, kuru ekoloģiskā kvalitāte ir vērtēta kā *vidēja*. Apsaimniekošanas plānā būtiska punktveida piesārņojuma slodze ir konstatēta Aiviekstes upei, kas, iespējams, veidojusies, ņemot vērā notekūdeņu izplūdes izvietojumu, kā arī upes mākslīgi pārveidoto posmu ietekmē. Savukārt ķīmiskās kvalitātes novērtējums šajos ūdensobjektos nav veikts. Pļaviņu novadā kā karpveidīgo zivju prioritārie ūdeņi ir noteiktas Daugavas upe un Aiviekstes upe, bet kā lašveidīgo zivju prioritārie ūdeņi – Vesetas upe. Apsaimniekošanas plānā novada pazemes ūdeņu kvalitatīvais stāvoklis ir novērtēts kā *labs*;

- 2.3.14. Pļaviņu novadā atrodas divas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*): dabas liegumi “*Vesetas palienes purvs*” (Aiviekstes un Vietalvas pagastos) un “*Klintaines*” (Klintaines pagastā). Dabas lieguma “*Klintaines*” austrumu daļā atrodas ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis “*Klintaines saugultne un karsta kritenes*”, kur atrodas Maltupītes sausā gultne un kas ir aktīva karsta kritēņu veidošanās zona. Aiviekstes pagastā atrodas daļa no dendroloģiskā stādījuma “*Kalsnavas dendrārijs*”. Plānošanas dokumentā grafiski noteiktas īpaši aizsargājamo teritoriju robežas, kā arī TIAN ir noteiktas šo teritoriju izmantošanas un aizsardzības nosacījumi;
 - 2.3.15. Pļaviņu novadā atrodas 18 valsts aizsardzībā esoši nekustamie kultūras pieminekļi, kuru atrašanās vietas ir iezīmētas Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā un tām ir noteiktas aizsargjoslas.
 - 2.3.16. Ja netiktu izstrādāts plānošanas dokuments, tad Iztrādātājas vērtējumā nebūtu iespējams izvērtēt teritorijas attīstības potenciālu kopumā, nosakot tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, netiktu nodrošināta regulēta apbūves teritoriju attīstība, tā rezultātā būtu negatīvi ietekmēta apdzīvojuma struktūras ilgtspēja, lauksaimniecības zemju ilgtspējīga izmantošana, nepārdomāta ekstensīvi blīvu apbūves teritoriju attīstība ciemos bez adekvāta inženiertehniskā un satiksmes infrastruktūras nodrošinājuma.
- 2.4. Novērtējis sniegto informāciju, Birojs secina, ka Vides pārskatā ir plašāka informācija par tādiem aspektiem kā, piemēram, virszemes ūdensobjektiem, ĪADT novadā, tajā pašā laikā ne visās jomās ir pāreja no vispārējā uz konkrēto, jo nav papildus analizētas konkrētās teritorijas, kurās Teritorijas plānojumā plānotas galvenās izmaiņas. SIVN uzdevums būtu analizēt vides informāciju arī saistībā ar konkrētām plānotajām izmaiņām, un caur šādu analīzi konstatēt (un pamatot), kādi aktivitāšu veidi konkrētās teritorijās ir/nav pieļaujami. Lai pārdomāti un argumentēti plānotu turpmāko novada attīstību, Biroja ieskatā īpaši svarīga ir iespējami konkrēta esošās situācijas apzināšana, tādēļ vispārējo informāciju nepieciešams konkretizēt, secinājumus par ietekmi un vides problēmām sasaistīt ar konkrētajām vietām, kur ar Teritorijas plānojumu paredzētas galvenās izmaiņas. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu kā būtiskāko Birojs konstatē:
- 2.4.1. Vides pārskatā esošā vides stāvokļa apraksts vairākos aspektos ir detalizācijas pakāpē, kas sniedz izsmelšu informāciju par novadu. Tomēr šāds apraksts drīzāk atbilst Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstam, ja to nepapildina vērtējums, kā šie apstākļi ietekmē vai ierobežo (vai gluži pretēji, sniedz iespējas) teritorijas attīstību vai konkrētus darbību veidus, kā šie apstākļi liek pašvaldībai meklēt risinājumus vides problēmu mazināšanai;
 - 2.4.2. Piemēram, Vides pārskatā nav sniegta pietiekama informācija par ciemu robežu izmaiņām, jo esošās vides situācijas novērtējumā ciemu teritorijās, kuros tiek izmainītas ciemu robežas, nav analizēti šo izmaiņu ieguvumi vai arī iespējamās problēmas iedzīvotājiem (piemēram, ciemos Maiļupsalai un Krievciemam to statuss ir

mainīts). Veicot ciema robežu samazinājumu līdzšinējās apbūves teritorijās, mainot funkcionālo zonējumu uz tādu zonējumu kā *Mežu teritorijas (M)* un *Lauksaimniecības teritorijas (L)*, kur pieļaujama arī derīgo izrakteņu ieguve (ārpus ciema robežām) un citu ar ražošanu saistītu darbību veikšana, varētu būt ietekmēta ciema teritorijā esošajās dzīvojamās apbūves teritorijās iedzīvotāju dzīves kvalitāte. Tādējādi Vides pārskatā būtu nepieciešams veikt situācijas izvērtējumu, vai ciemu robežu maiņu rezultātā iedzīvotājiem saglabāsies/mainīsies līdzšinējā dzīves kvalitāte. Līdz ar to šāda informācija ir būtiska, lai attiecīgās Vides pārskata sadaļās varētu argumentēti izdarīt vērtējumu par to, vai turpmākā novada saimnieciskā darbība var izraisīt potenciālu ietekmi kā uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti, tā arī uz vides kvalitāti;

- 2.4.3. Vides pārskatā pašlaik nav aplūkots, kā līdzšinējā derīgo izrakteņu ieguve novadā ietekmējusi vidi, tajā skaitā virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti un režīmu, gaisa piesārņojumu u.c. aspektus, ņemot vērā faktu, ka novada teritorijā ir salīdzinoši lielā platībā iespējama derīgo izrakteņu ieguve, jo plānošanas dokumentā TIAN atļauta derīgo izrakteņu ieguve ne tikai *Rūpnieciskās apbūves teritorijās (R)*, bet arī *Mežu teritorijās (M)*, *Lauksaimniecības teritorijās (L)* un *Ūdeņu teritorijās (Ū)*), tādējādi Vides pārskats papildināms ar iztrūkstošo informāciju un vērtējumu. Vienlaicīgi Vides pārskata 43. lpp. sniegta informācija, ka ar plānošanas dokumentu ir identificētas esošās derīgo izrakteņu teritorijas un "*paredz, ka no jauna tiek izmantotas atsevišķas teritorijas, tai skaitā smilts - grants ieguvei mazās platībās VAS "Latvijas valsts meži" vajadzībām mežsaimnieciskās teritorijās*". Birojs vērš uzmanību tam, ka atbilstoši Likuma 2. pielikumā 2. punkta 1) apakšpunktā norādītajam *derīgo izrakteņu ieguve 5 ha vai lielākā platībā vai kūdras ieguve 25 ha vai lielākā platībā* atbilst darbībām, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums, savukārt ietekmes uz vidi novērtējums nepieciešams derīgo izrakteņu ieguvei 25 ha vai lielākā platībā vai kūdras ieguvei 150 ha vai lielākā platībā (Likuma 1. pielikuma 25. punkts);
- 2.4.4. Pļaviņu novadā neviens no ūdensobjektiem nav iekļauts Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, bet, ņemot vērā lielo ūdensobjektu skaitu un to platības, novadā salīdzinoši daudz ir šādu rekreācijai izmantojamie ūdensobjekti. Šādā kontekstā Birojs atzīmē, ka pašvaldībai ir saistoši Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 "*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 692), tostarp 8. punktā noteiktais nosacījums: *peldvietu izveido saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumā noteikto (atļauto) izmantošanu. Peldvietas robežas nosaka pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā peldvieta atrodas.* Vienlaicīgi Noteikumu Nr. 692 4. punktā ir paredzēts: *pašvaldības katru gadu izvērtē informāciju par to teritorijā esošajām peldvietām un līdz 31. decembrim iesniedz Veselības inspekcijā priekšlikumu, ja nepieciešama peldvietas iekļaušana šo noteikumu 2. pielikumā minētajā sarakstā vai svītrosāna no tā, tādējādi pašvaldība var noteikt nepieciešamību sniegt priekšlikumus Veselības inspekcijai par peldvietu iekļaušanu Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, tā nodrošinot sabiedrības informētību saistībā ar novadā esošo rekreācijas vietu peldvietu kvalitāti;*
- 2.4.5. Vides pārskatā sniegta informācija par novada teritorijā esošajām dalīto atkritumu vietām, savukārt Vides pārskatā nav norādīts ne nodoto sadzīves atkritumu, ne arī nodoto bīstamo atkritumu daudzums, tādējādi nav iespējams novērtēt, vai atkritumu daudzumam novada teritorijā ir tendence pieaugt, vai gluži pretēji - samazināties, ņemot vērā iespēju iedzīvotājiem nodot sašķirotos atkritumu. Šādu datu ieguve ir iespējama atbilstoši LVĢMC publiski pieejamai informācijai par radīto sadzīves un bīstamo atkritumu daudzumu;

- 2.4.6. Vides pārskatā nav sniegta informācija par rūpnieciskā riska objektiem novadā, tomēr tā teritorijā atrodas arī stratēģiskās nozīmes dzelzceļa līnijas, maģistrālais naftas vads, maģistrālais gāzes vads, tāpat teritorijā ir ekoloģiskā riska teritorijas, t.i., plūdu apdraudētās teritorijas, kas applūst, galvenokārt, palu vai plūdu gadījumā;
- 2.4.7. Vides pārskatā sniegtajā informācijā par ūdensapgādes jautājumiem Pļaviņu novadā nav norādīta novada dzeramā ūdens kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām, lai gan atbilstoši Veselības inspekcijas ikgadējam pārskatam par dzeramā ūdens kvalitāti Pļaviņu novada paraugu iegūšanas vietās (Pļaviņu pilsētas ģimnāzijas virtuve) konstatētas neatbilstības dzeramā ūdens kvalitātei¹: 2017. gadā konstatēta neatbilstība šādos rādītājos: dzelzs 0,4 mg/l un duļķainība, savukārt 2018. gadā - dzelzs 0,69 mg/l. Vienlaicīgi Vides pārskatā sniegta informācija, ka novada teritorijā atrodas 128 reģistrēti ūdensapgādes urbumi, no tiem 26 urbumi tiek izmantoti, 12 ir likvidēti vai neizmantoti, bet pārējo ūdensapgādes urbumu stāvoklis un to piederība Vides pārskata izstrādes laikā Izstrādātājam nav zināma. Savukārt Biroja ieskatā būtu pievēršama papildus uzmanība neizmantotiem un neapsaimniekotiem ūdens apgādes urbumiem, kas ir potenciāli bīstami pazemes ūdens piesārņošanas avoti, un to turpmākai apsaimniekošanas kārtībai. Atbilstoši likuma “Par zemes dzīlēm” nosacījumiem (3. panta 1. punkts) lēmumu par urbumu izmantošanu vai likvidāciju jāpieņem zemes īpašniekam, kura īpašumā ūdens apgādes urbums atrodas. Tomēr pašvaldībai ir iespējams un ieteicams paredzēt pasākumus iedzīvotāju vides apziņas paaugstināšanai un aktīvākai iesaistei virszemes ūdensobjektu un pazemes ūdeņu kvalitātes saglabāšanai un aizsardzības nodrošināšanai.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlētā risinājuma pamatojums

- 3.1. Vides pārskata apakšnodaļā (7. nodaļa), kurā definējamas ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas Pļaviņu novada teritorijā, ir identificēti galvenie faktori, kas var ietekmēt vides stāvokli novadā, īstenojot paredzētos plānošanas dokumenta risinājumus, tostarp attiecībā uz priekšnoteikumiem derīgo izrakteņu ieguvei, applūstošajām teritorijām, uzņēmēju iespējām diversificēt lauku teritorijas izmantošanu, uzlabojumiem inženiertehniskajā un transporta infrastruktūrā, vides problēmu risināšanu un kultūras, izglītības un sociālo jomu ilgtspējīgu nodrošināšanu.
- 3.2. Vides pārskatā norādītas problēmas, ko nevar atrisināt ar plānošanas dokumentu, tostarp ar Teritorijas plānojuma risinājumiem nav iespējams pilnībā nodrošināt viensētu un lauku saimniecību sadzīves un saimniecisko notekūdeņu attīrīšanu, lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas veidu un bioloģiskās lauksaimniecības attīstību, kā arī mežu zemju apsaimniekošanas veidu un meža resursu izmantošanas politiku u.c..
- 3.3. Vides pārskata izstrādes laikā netika identificētas iespējamās problēmas, kas var izraisīt izmaiņas apkārtējā vidē, realizējot plānošanas dokumentu.
- 3.4. Vides problēmu un ietekmju vērtējums sniegts par tālāk norādītiem konkrētiem (Teritorijas plānojumā iekļautajiem) risinājumiem, par kuriem Birojs (kur nepieciešams) sniedz šādas piebildes:
- 3.4.1. Birojs savus argumentus saistībā ar alternatīvo risinājumu izvērtējumu un izvēlētā risinājuma pamatojumu jau ir sniedzis šī atzinuma sadaļas “Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi” 1.3. punktā ar apakšpunktiem;
- 3.4.2. Teritorijas plānojuma risinājumi paredz derīgo izrakteņu ieguvi kā teritorijas papildizmantošanu arī zonējumos *Ūdeņu teritorijās (Ū)*, *Mežsaimniecības teritorijās (M)* un *Lauksaimniecības teritorijās (L)*, kas faktiski aizņem lielāko daļu novada

¹ Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību. Veselības inspekcija, 2019. g..

teritorijas. Biroja ieskatā šāds teritorijas izmantošanas veids nebūtu vērtējams kā optimālākais plānošanas risinājums, jo potenciāli iespējama konfliktsituācijas izveidošanās ar blakus esošo zemju īpašniekiem, īpaši, ja to tuvumā atrodas dzīvojamās apbūves zona;

- 3.4.3. Atbilstoši Apsaimniekošanas plānam visu Pļaviņu novadā esošo ūdensobjektu (D 468 Aiviekste, D 427 SP Daugavas posms no Pļaviņām līdz Aizkrauklei, D469 Daugavas posms no Jēkabpils līdz Pļaviņām un E062 Odzes ezers) ekoloģiskā kvalitāte ir vērtēta kā *vidēja*. Apsaimniekošanas plānā būtiska punktveida piesārņojuma slodze ir konstatēta Aiviekstes upei, kas, iespējams, veidojusies no nepietiekoši attīrītu un/vai neattīrītu notekūdeņu izplūdes. Vienlaicīgi Aiviekstes upe Pļaviņu novadā ir noteikta kā karpveidīgo zivju prioritārie ūdeņi. Tomēr, izvērtējot Vides pārskatu, secināms, ka Vides pārskatā nepietiekami izvērtēts vides risks minēto ūdensobjektu ūdens kvalitātes nodrošināšanai, tostarp nepietiekami vērtēta novada ciemu potenciālā ietekme uz vidi, jo īpaši ņemot vērā apstākļus, ka novadā esošie ūdensobjekti noteikti kā riska ūdensobjekti, kuriem piemērots mērķa (labas kvalitātes) sasniegšanas termiņa pagarinājums.
- 3.5. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumentu izstrādes SIVN laikā ir noteiktas un izvērtētas teritorijas izmantošanas maiņas rezultātā paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, ņemot vērā esošo vides stāvokli. Izstrādātāja norādījusi, ka plānošanas dokumenta realizācijas rezultātā paredzamas gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes, kā arī noteikts to iedarbības veids un laiks (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās un summārās). Izstrādātājas vērtējumā kā būtiskākās tiešās un ilglaicīgās ietekmes ir prognozējamas no derīgo izrakteņu ieguves, kuru darbībai nepieciešams veikt papildus detālas izpētes un ietekmju izvērtējumu. Tomēr, tā kā Teritorijas plānojumā tiek ievēroti normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, ņemti vērā institūciju sniegtie nosacījumi un sabiedrības viedoklis, var uzskatīt, ka plānošanas dokumenta ietekme uz vidi kopumā būs pozitīva salīdzinājumā ar iespēju, ja Teritorijas plānojums netiktu izstrādāts un īstenots.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Pļaviņu novada Teritorijas plānojums tiek pieņemts ar saistošajiem noteikumiem, kas atļauj regulēt un ierobežot pašvaldības teritorijā veicamās darbības, tādējādi tas kopumā ļauj samazināt uzņēmējdarbības, tautsaimniecības nozaru un būvniecības radītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides aizsardzībai būtiskām teritorijām;
- 4.2. Kā vieni no galvenajiem Teritorijas plānojuma risinājumiem ietekmes mazināšanai Vides pārskatā ir atzīmēta novada ciemu robežu pārskatīšana, kā rezultātā ciemu robežas ir mainītas Īvānu, Skujaiņu, Kriškalnu, Ķūģu, Rīteru, Stukmaņu, Odzijas un Vietalvas ciemos, no ciema robežām izslēdzot neapbūvētos zemesgabalus, kas pēc sava izmantošanas veida vairāk atbilst lauksaimnieciskai ražošanai;
- 4.3. Kā risinājumi iespējamo ietekmju novēršanai papildus normatīvo aktu prasībām ietverti nosacījumi Teritorijas plānojuma TIAN:
 - 4.3.1. TIAN noteiktas prasības nekustamo īpašumu atļautajai izmantošanai atbilstoši funkcionālo zonējuma iedalījumam, nodalot konkrētās teritorijas dažādu vietu atšķirīgās funkcijas, strukturālās un dažādās izmantošanas. Teritorijas plānojumā noteiktas 12 funkcionālās zonas, atsevišķos gadījumos tās indeksējot;
 - 4.3.2. Teritorijas plānojumā noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem - *Nacionālās nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7)* (noteikta Latgales autoceļa posma Pļaviņas – Koknese un Pļaviņas – Jēkabpils (Jēkabpils apvedceļš) attīstībai rezervētā teritorija). Teritorija ar īpašiem noteikumiem *Nacionālās nozīmes infrastruktūras attīstības teritorija (TIN7)* attēlota Grafiskās daļas kartēs;

- 4.3.3. TIAN noteiktas prasības teritoriju atļautai un aizliegtai izmantošanai, tostarp TIAN aizliegts ierīkot objektus, kas atstāj būtisku ietekmi un var apgrūtināt vai apdraudēt sabiedrisko drošību un cilvēku veselību ar uguns briesmām, troksni, smaku, pārmērīgu dūmu daudzumu u.tml., kā arī neattīrītu sadzīves notekūdeņu iepludināšanu ūdenstilpēs, meliorācijas grāvjos, upēs un to iesūcināšanu gruntī, tāpat TIAN ir aizliegts izmantot zemes vienību, ēkas un būves, pirms nav novērsts esošais vides piesārņojums;
 - 4.3.4. TIAN noteiktas prasības transporta infrastruktūrai, inženiertehniskās apbūves tīkliem un objektiem, kā arī apbūvei, tostarp TIAN noteikta prasība apbūves teritorijas neparedzēt applūstošās teritorijās;
 - 4.3.5. TIAN noteiktas prasības vides risku samazināšanai, tostarp TIAN noteiktas prasības attiecībā uz applūstošo teritoriju turpmāko izmantošanu, kultūras mantojuma saglabāšanu, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, derīgo izrakteņu iegūšanu un aizsargjoslu noteikšanu;
 - 4.3.6. Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas potenciāli piesārņotās teritorijas;
 - 4.3.7. Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas aizsargjoslas, kuru platums ir lielāks par 10 m.
- 4.4. Vides pārskatā secināts, ka Teritorijas plānojumā paredzēto rīcību īstenošana veicinās kultūrvides attīstību, izglītības un sociālās jomas attīstību, uzņēmējdarbību, saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, kā arī lauku telpas attīstību. Vienlaicīgi vides infrastruktūras attīstība ir nepieciešams priekšnoteikums un pamats novada ekonomiskajai attīstībai, kas nodrošina ne tikai pakalpojumu, piemēram, ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas, kā arī atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu pieejamību visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no to dzīvesvietas, bet arī nodrošina vides piesārņojuma samazināšanu un dabas resursu racionālu izmantošanu.
- 4.5. Izvērtējot Vides pārskatā sniegtos risinājumus iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai, Birojs vērs uzmanību tam, ka:
- 4.5.1. iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai, plānojot ne tikai jaunu derīgo izrakteņu teritoriju, bet arī infrastruktūras objektu, rūpniecisko objektu izveidi u.c. izveidi, pirms to uzsākšanas ir jāizvērtē, vai plānotās darbības neatbilst objektiem, kuriem atbilstoši Likuma 1. pielikumā noteiktajam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, vai gadījumā, ja plānotās darbības sasniedz Likuma 2. pielikumā noteiktos robežlielumus, attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Savukārt darbībām, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi, VVD Madonas RVP nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā;
 - 4.5.2. lai nepieļautu konfliktsituāciju veidošanos, būtu lietderīgi apsvērt TIAN nosacījumus attiecībā uz *Rūpnieciskās apbūves teritorijām (R, R1)*, papildus nosakot prasības pasākumiem apkārtējo teritoriju aizsardzībai pret trokšņiem, smakām un cita veida piesārņojumu, īpaši gadījumos, ja *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R, R1)* robežojas ar funkcionālo zonu, kurā atļauta dzīvojamā vai publiskā apbūve;
 - 4.5.3. būtu lietderīgi iespējamo trokšņu problēmu risināšanā pārskatīt TIAN, vai arī turpmākās novada teritorijas attīstības plānošanā iekļaut plānošanas dokumentos prasības, ņemot vērā Noteikumu Nr. 240 62. punktā noteiktos risinājumus: *Teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā var noteikt prasības ražošanas uzņēmumu un tirdzniecības un pakalpojumu objektu izvietojumam, to platībai, kā arī prasības blakus esošo dzīvojamās apbūves teritoriju aizsardzībai pret troksni, smakām un citu veidu piesārņojumu, kā arī attiecībā uz jau esošās dzīvojamās un publiskās apbūves*

teritoriju ietekmes mazināšanai no plānotās transporta infrastruktūras attīstības u.c. piesārņojuma radošiem objektiem, ņemt vērā Noteikumu Nr. 240 146. punktā noteikto: *Esošajās dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojumu radošu objektu tuvumā pašvaldība var paredzēt pasākumus trokšņa mazināšanai, piesārņojuma un citu negatīvu faktoru novēršanai tādā kārtībā un apjomā, kā to nosaka normatīvie akti piesārņojuma jomā, kas tādējādi paredzētu pasākumus trokšņa piesārņojumu ietekmju savlaicīgai samazināšanai.*

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Teritorijas plānojumā netiek plānoti pasākumi, kuru rezultātā tiktu atstāta negatīva ietekme uz *Natura 2000* teritorijām, ietekmētas to ekoloģiskās funkcijas un integritāte. Ar plānošanas dokumenta īstenošanu netiek plānota būtiska negatīva ietekme uz *Natura 2000* teritorijām, un kompensēšanas pasākumi plānošanas dokumentam netiek paredzēti.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Plāviņu novada Teritorijas plānojuma risinājumi un tā ieviešana neietekmēs pārrobežu piesārņojuma izplatīšanos.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā monitoringa nodrošināšanai Izstrādātājas vērtējumā uzmanība jāpievērš šādiem vides aspektiem: 1) ūdensobjektu stāvoklis; 2) ūdens resursu izmantošana; 3) zemes resursi; 4) augsnes kvalitāte; 5) lauksaimniecība; 6) sugas un biotopi; 7) ainavas aizsardzība; 8) saimnieciskā darbība; 9) klimata pārmaiņas; 10) iedzīvotāji un 12) būvniecība, izvirzot mērķus konkrētu indikatoru kvantitatīvo un kvalitatīvo rezultātu sasniegšanai.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Teritorijas plānojuma 2.0 redakcijas un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2019. gada 21. jūnija līdz 2019. gada 15. jūlijam. Paziņojums par publiskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot publisko apspriešanu, ir ievietots Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, Plāviņu novada tīmekļa vietnē www.plavinunovads.lv un valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā www.geolatvija.lv.

Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar Valsts vides dienesta Madonas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentu un Vides pārskatu. Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti institūciju atzinumi, kuros netika izteikti iebildumi par Teritorijas plānojuma 2.0 redakciju un Vides pārskatu.

Izvērtētā dokumentācija:

Plāviņu novada teritorijas plānojums 2019.–2030. gadam un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta 1. daļas 4. punkts;
1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V¹ nodaļa;

2. Likums “*Par zemes dzīlēm*”;
3. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants;
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants;
5. Likuma “*Par piesārņojumu*” II, IV, V daļa;
6. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants;
7. Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr. 34 “*Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī*”;
8. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*”;
9. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
10. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”;
11. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 4. nodaļa, 61. punkts un 62. punkts, 7. nodaļas 146. punkts ;
12. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Biroja viedoklis:

Pļaviņu novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats atsevišķos aspektos ir precizējams/papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Pļaviņu novada teritorijas plānojumu 2019.-2030. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci prim panta 6. un 7. daļas prasībām Birojs konstatē:

1. Pļaviņu novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi.

1. Lai konstatētu Pļaviņu novada teritorijas plānojuma 2019.-2030. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Pļaviņu novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, divas reizes plānošanas periodā (2026. gadā un 2032. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Pļaviņu novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Biroja direktora p.i.,

Direktora vietniece

Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(paraksts*)

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu